

به نام خدا

موضوع: حدود اختیارات انسان در تصمیم گیری های پزشکی

گردآوران: مرضیه ملک احمدی، مریم نانکلی

استاد راهنما: استاد دکتر مظاهری

چنانچه می دانیم امروزه به واسطه قدرت و قوت اعمال پزشکی، آدمی قادر به اتخاذ تصمیمات گوناگون پزشکی در رابطه با نفس خویش گردیده است. اتخاذ این قبیل تصمیمات و اعمال آن ها از جمله مسائل نوینی است که مباحث مربوط به آن به طور صریح در شرع مقدس و به تبع آن در قوانین مربوطه لحاظ نگردیده است. به همین دلیل بر آن شدیم تا در بررسی فقهی و حقوقی حدود اختیارات انسان در تصمیم گیری های مربوط به نفس خویش به منظور انجام اعمال جدید پزشکی را بیابیم. در ابتدا سوال مطرح این است که رابطه انسان با نفس خود بنا بر آیات و روایات و منابع معتبر فقهی از چه سنخی می باشد. آیا انسان مالک و مسلط بر نفس خویش و به تبع آن مجاز به انجام هر عمل و هرگونه دخل و تصرفی در نفس خویش می باشد؟ و یا این که جسم آدمی ودیعه ای از طرف خداوند به او می باشد و انسان تنها امین نفس خویش است و تصمیمات او در این باره باید در حدود همین رابطه امانی اتخاذ گردد؟ پس از بیان انواع مختلف ارتباط انسان بر نفس خویش، آثار این روابط در اعمال نوین پزشکی از جمله اتانازی، پیوند عضو و بیع اعضا قابل بررسی میگردد. در نهایت بیان می گردد که اگر رابطه از نوع مالکیت و سلطنت باشد حدود این اختیارات گسترده تر و اگر رابطه از نوع امانی باشد چارچوب های پررنگ تری برای آن ترسیم می گردد؛ به نحوی که می توان گفت انسان مجاز به انجام این اعمال نمی باشد مگر مواردی که جواز شرعی دارد. از جمله این موارد وجود عامل اضطرار و ضرورت و رعایت مصلحت برتر در اتخاذ تصمیم می باشد. بنا بر نتایج ماخوذه از دلایل ارایه شده، نظر اقوی موید رابطه امانی می باشد و بر این اساس موارد جواز شرعی در پیوند عضو و بیع اعضا با رعایت شرایط خاص قابل اثبات است.
